

Interviu cu profesorul Franco Nobili despre *Nouvelles Équipes*

1. *Ce au reprezentat Noile Echipe Internaționale pentru progresiva construire a Uniunii Europene?*

Noile Echipe Internaționale, încă din momentul formării lor, imediat după război, reunind toate partidele creștin-sociale în țările Europei Occidentale și Orientale, au făcut din construcția Europei un program al politicii lor, raportându-se la intuițiile lui Sturzo, Francisque Gay și Adenauer, reuniți de mai multe ori la Paris și în Germania.

NEI au fost printre „internaționalele” politice (democrat-creștini, socialiști, liberali etc.), forța operativă în Mișcarea Europeană care i-a vizat pe Schuman, De Gasperi, Van Zeeland, De Schryver, Adenauer, Bech printre protagoniștii cei mai convinși că uniunea Europei era singura idee în stare să asigure pe întreg continentul pacea, democrația și o justiție socială pentru toți oamenii, indiferent de religia căreia îi aparțineau.

2. Care a fost contribuția tinerilor catolici democrați italieni și a ta personală la dezvoltarea și răspândirea gândirii social-creștine pentru unitatea europeană?

Contribuția tinerilor catolici democrați italieni a fost determinantă în universități, în școli și în fabrici pentru ca doctrina creștină să fie primită nu numai pe planul drepturilor omului, ci și pentru dezvoltarea în economie și în industrie și a permite eliminarea progresivă a mizeriei, ignoranței, șomajului, analfabetismului.

De aceea, ideea unei Europe libere și democratice a devenit angajament proeminent și pregnant al întregii tinerimi democrat-creștine. Organizarea acestora s-a răspândit de atunci în orice oraș și comună, sub președinția onorabilului Giulio Andreotti, spre a contesta și Federația de tineret comunistă în activitate, care îi reunea pe tinerii Partidului Comunist, ce susținea necesitatea proclamării supremației clasei muncitoare asupra celorlalți.

3. Congreșele au reprezentat etape importante în lungul drum al NEI; pe care dintre ele le consideri fundamentale?

Toate congresele NEI au fost importante, fie pentru reflecția asupra realităților naționale și internaționale ale momentelor în care s-au desfășurat, fie prin deciziile asupra diferitelor probleme ale comunității umane care necesitau orientare și adrese pentru responsabilii politici din toate țările.

Sfârșitul colonialismului, suportul economic al Europei pentru țările așa-zise pe cale de dezvoltare, pacea între religii, conviețuirea între variatele rase umane au fost motiv de examen aprofundat și de rezoluții care au

motivată angajarea politică a tuturor celor care erau atunci angajați în opera anevoioasă de construire a unui viitor pentru popoarele lor.

4. Atracția exercitată atunci de „Marii” europeniști asupra tinerilor era puternică. Povestește-mi câteva amintiri personale.

Nu există îndoială. Îmi aduc aminte cu profundă emoție antrenanta și autoritara prezență a președintelui De Gasperi la orice reuniune importantă a tinerilor democrați creștini atât în țara noastră, cât și pe plan comunitar. Participarea la congresul de la Fiuggi, din anul 1948, când s-a întemeiat Uniunea Internațională a Tinerilor DC (UIJDC), al cărei președinte am devenit pentru câțiva ani, a fost de mare importanță. El ne-a indicat calea pentru a realiza Europa, pentru ca pacea pe continent să devină o aspirație fundamentală a tuturor, invitându-ne să fim coerenți cu generozitate cu principiile doctrinei sociale a Bisericii, în politică și în orice moment și oriunde ar fi fost necesar, pentru ca toți oamenii să poată trăi într-o lume tot mai justă, democratică și socialmente solidă.

5. Consideri că experiența NEI poate fi repropusă în contextul actualului populism european și, dacă da, sub ce formă?

Sunt convins că experiența NEI și a UEDC poate fi reînnoită cu structuri și legături comunitare mai moderne, în funcție de progresul social și tehnologic din ultimele decenii.

Ar fi de dorit ca aceasta să se realizeze, chiar dacă *leaderi*, precum cei ce ne-au fost maeștri, numărăm azi tot mai puțin.

Dar aceasta nu trebuie să ne descurajeze, dimpotrivă să ne angajeze într-o viziune comună adaptată pentru a continua să ne batem spre a convinge tot mai mult referitor la dreptul oricărui om de a fi respectat și considerat protagonist al propriei conviețuiri civile și sociale.

Notă la text

Obiectivul cercetării este reconstrucția procesului istoric care a condus la nașterea democrației de inspirație creștină, apărută îndată după război, și la refondarea europeană în programul și angajamentul mișcării democratice.

A fost – în afară de aceasta – tratată geneza *Noilor Echipe Internaționale*, istoria cronologică a congreselor lor, aportul și funcția pe care ele le-au avut în acea cooperare, în dezbaterea europeană și în construirea Europei în Șase.

O cercetare istorico-critică a fost dedicată și originilor militanței secției tinere a NEI, Uniunea Internațională a tinerilor democrat-creștini, și articulării sale în acțiuni ale Mișcării Europene.

Ultimei i s-a rezervat o aprofundare deosebită referitoare la crearea și acțiunea unor structuri ale sale, precum Comisia Europei Centrale și Orientale sau Consiliul Tineretului Liber din Europa Centrală și Orientală; de asemenea, inițiativei altui organism special, Adunării Națiunilor Captive din Europa.

O tratare aparte privește contractele pe care NEI le-au cultivat cu grupuri de exilați din *cealaltă Europă*, constituiți în sânul asociației în „echipe exilate”. În condiții de extremă penurie de izvoare publicate și de redusă literatură în

materie, deși susținută de unele lucrări fundamentale, au fost utilizate pentru documentare importante fonduri de arhivă private conservate în prevalență pe lângă instituții de prestigiu.

Am întâlnit pentru cercetarea mea generoasa înțelegere a multor persoane care, într-un mod sau altul, au încurajat-o și au făcut-o posibilă.

Sunt infinit recunoscător profesorilor Jean-Marie Mayeur de la Universitatea Sorbona, Jean-Dominique Durand de la Universitatea Jean Moulin din Lyon, Philippe Chenaux de la Universitatea din Laterano și Eugenio Guccione de la Universitatea din Palermo pentru interesul arătat cărții mele încă de la pregătirea unei prime ediții române – mult mai puțin amplă, a cărei prefață a fost îngrijită de profesorul Mayeur, care printr-o disponibilitate nepuizabilă, înaltă competență și sfaturi înțelepte, mi-a cruțat atâtea ezitări în parcurs printr-o stimulare fără egal.

Extind exprimarea gratitudinii și față de profesorii Alberto Monticone și Mario Belardinelli de la Roma care, împreună cu profesorul Durand și ambasadorul României pe lângă Sfântul Scaun, Theodor Baconski, au intervenit la prezentarea cărții românești asupra mesajului democrației de inspirație creștină în geneza Europei comunitare pe lângă Institutul Luigi Sturzo și față de profesorul Gabriele de Rosa, care a făcut-o posibilă.

O afectuoasă mulțumire adresez, de asemenea, doamnelor dr. Flavia Nardelli, Concetta Argiolas și Michela Ghera pentru asistența oferită cu solitudine totdeauna în institut în timpul cercetărilor.

Mulțumesc în mod deosebit doctorului Günter Buchstab, directorul serviciilor științifice ale Arhivei pentru

politici creștin-democrate a Fundației Konrad Adenauer de la Bonn, pentru inestimabilul ajutor reprezentat de cantitatea de fotocopii avute sau expediate grațios, doamnei Hildegard Krengel, pentru solitudinea asistenței acordate în bibliotecă, dr. Reinhard Schreiner, organizator al fondului NEI și geniu tutelar prodigios în indicarea și reperarea documentelor indispensabile cercetării, nepuizabil în disponibilitatea de spirit, în clarificarea întrebărilor infinite, ajutat în arhivă de domnul colaborator Andreas Grau din aceleași servicii științifice, doamnei dr. Patricia Quaghebeur și dr. Luc Schokkaert, șef al Serviciilor publice ale KADOC de la Louvain, pentru concursul calificat constant și solitudinea demonstrată totdeauna în generoasa transmitere de documente, profesorului Jean-Marie Palayret, director al Arhivelor Comunității Europene de la Florența, care a găsit timp pentru a mă introduce și orienta în extraordinarul patrimoniu documentar păstrat, pentru răspunsurile la atâtea întrebări și pentru transmiterea oportună de informații sau copii cerute; magistratului doctor Johannes Schöner, de la Institutul Karl von Vogelsang de la Viena, pentru punctualizarea diverselor probleme legate de NEI și de democrația creștină austriacă și pentru repetatele expedieri de documente din fondul de arhivă NEI și documentele Lewandowski.

Nu mai puțin recunoscător pentru aportul la cercetarea mea mă simt față de Arhivele Naționale ale Franței și, mai ales, față de doamnele Dominique Parcolet și Véronique Odul, de la Arhivele de Istorie Contemporană ale Fundației Naționale de Științe Politice din Paris, pentru a-mi fi făcut disponibile documente speciale din fondul Centrului de Istorie a Europei din secolul XX, ca și față de doamna

Christine Lauener, din Secția de Consultație a Arhivei federale elvețiene de la Berna, pentru corespondența și articolele expediate cu gentilețe.

Un sentiment de afectuoasă recunoștință exprim pentru Franco Nobili, co-fondator al secției tinere a NEL, care mi-a permis să consult hârtiile sale inedite în curs de reorganizare de la Institutul Luigi Sturzo.

Last but not least, un omagiu de grațitudine se exprimă doamnei Galatea Ciorănescu, consoarta unui martor european, George Ciorănescu – co-fondator și el al secției tinere –, pentru accesul la documentele private păstrate și pentru asistența furnizată.

Volumul este rezultatul unor serii de lecții ținute pe lângă Institutul de studii filosofice de la Napoli de profesorul Ștefan Delureanu, în luna octombrie 2000.

Se mulțumește Institutului de studii filosofice pentru a fi promovat cu Fundația LEI publicarea acestui volum și dr. Marina Sarto pentru revizia redactării finale.

Cuprins

<i>Premisă</i>	5
<i>Prefață</i>	9
Interviu cu profesorul Franco Nobili despre <i>Nouvelles Équipes</i>	15
Notă la text	19
Statele Unite ale Europei între proiect de precursori și program politic	23
Unionismul ca program politic. Inițiativa Mișcării Europene	52
Contacte transnaționale interbelice în Democrația creștină și reînnoirea mișcării îndată după război	67
Geneză și începuturi ale Noilor Echipe Internaționale (NEI)	80
Noile Echipe Internaționale în istoria cronologică a congreselor	97

Uniunea internațională a tinerilor democrat-creștini (UITDC)	140
Noile Echipe Internaționale în programele de acțiune ale Mișcării Europene	183
Structuri speciale ale Mișcării Europene pentru Europa Centrală și Orientală	201
Echipele de exilați din Europa centro-orientală în Mișcarea Europeană	226
Adunarea Națiunilor Captive din Europa	251
<i>Concluzii</i>	267